

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 78/25
12.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миланка Радовановић, адвокат из Београда, ул. Милеве Марић Ајнштајн бр. 44, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Станимир Виденов, адвокат из Београда, ул. Цвијићева бр. 63/6, Поштански преградак 12-35 Београд, ради утврђења ништавости или поништаја завештања, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 36130/21 од 11.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 12.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 36130/21 од 11.10.2024. године у ставу првом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиле и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 36130/21 од 11.10.2024. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П бр. 36130/21 од 11.10.2024. године, ставом првим изреке усвојен је евентуални тужбени захтев тужиле па је поништено завештање сада покојне ВВ, сачињено пред сведоцима дана 1.4.2000. године, што је тужени дужан признати и трпети. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је ништаво завештање сада покојне ВВ, сачињено пред сведоцима, дана 1.4.2000. године, што је тужени дужан признати и трпети. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати износ од 702.737,50 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужилја је изјавила жалбу побијајући решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу побијајући је у ставу првом и трећем изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражио.

Испитујући правилност побијане пресуде сагласно овлашћењима прописаним одредбом члана 386 и 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да су жалбе тужиле и туженог неосноване.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које Апелациони суд пази по службеној дужности.

Према датом образложењу и утврђеном чињеничном стању тужилца је једина законска наследница оставиле, сада покојне ВВ по праву представљања иза покојног ГГ, сина оставиле. Решењем Другог општинског суда у Београду О – 2676/07 од 23.03.2001. године иза сада покојне ВВ проглашено је завештање које је сачињено у форми писменог завештања пред сведоцима, дана 1.4.2000. године које почиње речима: “Дана 1.4.2000. године сачинила сам следеће завештање (тестамент), стара сам жена и почела сам озбиљно да побољевам” а завршава се речима “изјављујем да сам ово писмено прочитала, да је у исто верно унета моја последња воља и овај тестамент својеручно потписујем”. Испод текста тестаментa у десном углу налази се констатација и својеручан потпис тестаторке са адресом а испод тога констатација и својеручан потпис сведока тестаментa са адресом и бројем личне карте. Тестамент је сачињен на два листа белог папира А4 формата, откуцан на компјутеру, ћириличним писмом. На тестаменту није ништа брисано, додавано или сумњиво нађено. Предмет заоставштине по тестаменту је право коришћења на 1/2 катастарске парцеле ... ЗКУЛ ... КО ...; зк тело II кућа бр. ... у улици ... у ..., на кп ... ЗКУЛ ... КО ... и тестаментални наследник овде тужени је дао наследничку изјаву да признаје за истинит и пуноважан тестамент оставиле и прихвата се наслеђа по истом. Решењем Другог општинског суда у Београду О -1167/02 од 09.04.2002. године упућена је на парницу унука оставиле – овде тужилца да покрене парницу као тужилца против туженог ББ ради поништаја писменог тестаментa сада покојне ВВ, бивше из Београда, сачињеног пред сведоцима, проглашеног на записнику пред судом дана 23.03.2001. године. Ставом другим изреке решења прекинут је поступак за расправљање заоставштине сада покојне ВВ, бивше из Београда, до правноснажног окончања парничног поступка или до протеча рока од 30 дана, уколико парница не буде покренута. Решењем Другог општинског суда у Београду О-2676/07 од 11.12.2007.године ставом првим изреке решења, завештање сада покојне ВВ, бивше из Београда, сачињено у форми писменог завештања пред сведоцима дана 1.4.2000.године, а проглашено на записнику пред судом дана 23.3.2001.године проглашено је пуноважним. Ставом другим изреке решења, на заоставштини иза сада покојне ВВ преминуле 22.4.2000.године, а која се састоји из активе: права коришћења са 1/2 идеаланог дела на катастарској парцели ..., земљиште без зграде - двориште површине 3 ара 49m², описано у А Листу непокретности као зк тело I, уписано у ЗКУЛ ... КО ... оглашен је за наследника по основу завештања ББ из ...

Према допису Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” сада покојна ВВ је једанпут хоспитално лечена у тој клиници у периоду од 2.4.1999.године до 2.9.1999.године и завршна дијагноза на отпусту је *Atoophia cerebri* са психотичном депресивном епизодом. Према отпусној листи покојна ВВ је током хоспитализације лечена неуролептичком, анксиолитичком и симптоматском терапијом и дошло је до релативног побољшања стања пацијенткиње, а наставило се и током боравка на продуженом викенду уз неопходност да се лечење настави у болници за лечење психијатријских болесника у Вршцу.

Према допису Специјалне болнице за психијатријске болести “Др Славољуб Бакаловић” у Вршцу, покојна ВВ је била на лечењу у тој установи у периоду од 2.9.1999.године до 14.10.1999.године и у прилогу дописа је достављена историја болести покојне ВВ према којој је иста примљена у болницу дана 2.9.1999.године а отпуштена дана 14.10.1999.године са завршном дијагнозом органски мождани поремећај са суманутим садржајем F03.3. Према отпусној листи са епикризом болесница је отпуштена у релативно задовољавајућој психичкој ремисији, примљена је због дезорјентације, немира, агресивности, лутања, делирантне клиничке слике. Болест је настала после губитка сина од када психички и социјално слабије функционише, радно је апрагматична, прича неповезано и ирелеватно, без увида у расуђивање, вербално је осиромашена, губитак моћи апстраховања, тумара, лута, временска и просторна дезорјентација, препознавање и мешање личности.

Према допису Градског центра за социјални рад у Београду, покојна ВВ није се налазила на евиденцији те установе ни по једном основу.

Према налазу и мишљењу Комисије судских вештака неуропсихијатара др Марије Инес Јовановић, др Гордане Радојевић и др Александре Тирић од 22.01.2024.године, према приложеној медицинској документацији покојна ВВ је лечена психијатријски хоспитално у неуропсихијатријској болници “Др Лаза Лазаревић” у периоду од 2.4.1999.године до 2.9.1999.године под дијагнозом атрофија мозга са психотичном депресивном епизодом F01 када је у клиничкој слици показивала знаке органског поремећаја расположења са симптомима као што је нерасположење, несаница, повремене халуцинације (аудитивне и визуелне) и снижење вољно-нагонских динамизама. Клиничка слика је почела да се манифестује после стресне ситуације у породици - смрти сина. Неуролошки налаз је одговарао органској лезији мозга и отпуштена је са релативним побољшањем и премештена на лечење у неуропсихијатријску болницу “Др Славољуб Бакаловић” у Вршцу где је лечена од 2.9.1999.године до 14.10.1999.године. Са друге хоспитализације је отпуштена под дијагнозама органски мождани поремећај са суманутим садржајима F03.3 и почетна деменција. Клинички је показивала дезорјентацију, психомоторни немир, неповезан говор, вербално осиромашење, губитак моћи апстраховања и асоцирања, са бизарним неповезаним суманутостима и параноидним интерпретацијама у мисаоном току, уз хостилност и агресивност - конфузно делирантну клиничку слику. После адекватне терапије дошло је до “задовољавајуће психичке ремисије тј. психомоторног смирења, стабилнијег афекта, редукције агресивности, побољшања сна”. Према медицинској документацији покојна ВВ је показивала развијену слику тј. све знаке узнапредовалог психоорганског синдрома са тешким оштећењима свих психичких функција. Са

покојном ВВ није могла да се успостави адекватна вербална сарадња због неповезаног говора, дисоцираног мишљења, дезоријентисаности, као и због тешког оштећења њених амнестичких и когнитивних способности (вербалног осиромашења, губитка апстрактног мишљења, логичног асоцирања, неспособности схватања и логичког повезивања узрока и последица, непрепознавања познатих особа). Клиничка слика покојне ВВ је веома детаљно и уверљиво описана, описана је свака психичка функција, па се медицинска документација може сматрати веродостојном и дијагностички поузданом. Евентуални закључак да се ради о привременим дијагнозама код којих је након лечења евентуално могло доћи до реституције психичких функција, није могућ јер су оштећења психичких функција била у јаком тј. тешком степену, нарочито у домену когниције. Трајање симптоматологије током хоспитализације од девет месеци указује да су промене биле трајне тј. хроничне. Релативна ремисија болести до које је дошло применом адекватне терапије, подразумевала је редукују психомоторног немира и агресивности, побољшање сна и бољу сарадњу. Међутим, когнитивно оштећење је било тешког степена, па се стога може сматрати иререверзибилним, с обзиром да се психоорганиска основа психичких функција не може репарирати. Уз то, болесница је била некритична, неувиђавна, радно и социјално нефункционална, па је од стране специјалисте неуропсихијатрије оцењена као неспособна да се брине и стара о себи и штити своја права и заступа свој интерес. У налазима и дијагнозама у отпусним листама о лечењу покојне ВВ у болници “Др Лаза Лазаревић” и у болници “Др Славољуб Бакаловић” нема суштинских разлика. Током друге хоспитализације у неуропсихијатријској болници “Др Славољуб Бакаловић” описана је лошија клиничка слика, са тежим оштећењима, пре свега у домену когниције (слика потпуне органске разградње личности). Према закључку комисије судских вештака неуропсихијатара, с обзиром на врсту и природу психијатријског поремећаја (психоорганиски синдром са психотичним испољавањима), те његов ток (прогресивно погоршавајући) и прогнозу (неочекивање побољшања), може се извести закључак да сада покојна ВВ, у време потписивања спорног завештања, није била способна за расуђивање и самостално доношење одлука, односно није имала тестаторску способност.

Према изјашњењу комисије судских вештака од 31.5.2024. године на примедбе туженог, опис клиничких синдрома који је дијагностификован код покојне ВВ у болници “Др Лаза Лазаревић” у Београду и у болници “Др Славољуб Бакаловић” у Вршцу, дат је у медицинској документацији детаљно и уверљиво и указује на тешке измене свих психичких функција сада покојне ВВ, укључујући интелектуалне и мнестичке, што је довело до прогресивне и трајне разградње – детериорације личности уз непостојање увида у болест, као и неспособност самосталног функционисања сада покојне ВВ. Комисија судских вештака неуропсихијатара је остала у целости при свом основном налазу и мишљењу, јер је написан објективно и у свему у складу са знањима струке и правилима вештачења.

Према изјашњењу комисије судских вештака од 25.09.2024. године, у извештају о здравственом стању оставиље у циљу покретања поступка лишавања пословне способности и одређивања стараоца неуропсихијатријске болнице “Др Славољуб Бакаловић” од 12.09.1999. године је наведено да “моћ расуђивања и увида изразито редуковани, интелектуална и персонална прогресивна детериорација” што значи да је дошло до неповратног и напредујућег оштећења интелектуалних функција и личности, што несумњиво наводи на закључак да је покојна ВВ била неспособна да правилно

расуђује и самостално доноси одлуке, да се брине о себи, штити и заступа своја права и интересе (сам термин “детериорација” значи пропадање, разградња и дешава се у последњим стадијумима развоја психотичких и психоорганичних поремећаја). Комисија судских вештака и при другом изјашњењу је остала при свом основном налазу и мишљењу, који је дат објективно и свему у складу са знањима струке и правилима вештачења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, прихватајући у целости налаз и мишљење комисије судских вештака неуропсихијатара од 22.01.2024. године, као и изјашњења комисије судских вештака од 31.05.2024. године и 25.09.2024. године, налазећи да су у потпуности јасни, аргументовани, објективни, уверљиви и стручни, а с обзиром да је у потпуности одговорено на примедбе туженог, применом одредби члана 166 Закона о наслеђивању, закључио да покојна ВВ није била способна за расуђивање у тренутку сачињавања писменог завештања 1.4.2000. године, нити за самостално доношење одлука, односно да није имала тестаторску способност па је одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде. Првостепени суд је с позивом на одредбу члана 156 Закона о наслеђивању, одбио тужбени захтев за утврђење ништавости завештања и одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде, налазећи да је предметно завештање у конкретном случају рушљиво а не ништаво. Првостепени суд је одбио предлог да се изведе доказ саслушањем парничних странака на околност сачињавања предметног завештања, као и саслушање сведока ДД на исте околности, с обзиром да је предмет тужбеног захтева утврђивање ништавости, односно поништај завештања и је суд у конкретном случају утврдио да је сувишно извођење предметних доказа, с обзиром на предмет тужбеног захтева.

По оцени Апелационог суда у Београду, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата и Апелациони суд у Београду.

Неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд приликом доношења побијане одлуке повредио начело једнакости странака пред судом и расправно начело јер није прихватио доказне предлоге туженог за саслушање туженог и сведока тестаментa.

Наиме, одредбом члана 2 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да странке имају право на закониту, једнаку и правичну заштиту својих права. Одредбом члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП прописано је да битна повреда одредаба парничног поступка увек постоји ако странци незаконитим поступањем, а нарочито пропуштањем достављања, није дата могућност да расправља пред судом. Одредбом члана 5 истог закона прописано је да ће суд свакој странци пружити могућност да се изјасни о захтевима, предлозима и наводима противне стране, а да суд своју одлуку не може заснивати на чињеницама о којима странкама није пружена могућност да се изјасне, осим ако је законом другачије прописано. На овај начин је конкретизовано начело контрадикторности у процесу формирања чињеничне подлоге за доношење одлуке. Наиме, према стању у списима предмета произилази да је туженом достављена тужба са прилозима и да је на исту дао одговор, сви позиви за рочишта су уредно достављени пуномоћнику туженог који је истима присуствовао и узимао активно учешће, пуномоћнику туженог су достављени сви поднесци тужилачке стране на које је имао

могућност изјашњења, налаз и мишљење комисије судских вештака је уручена пуномоћнику туженог на који се изјаснио изношењем примедби поводом којих се комисија судских вештака изјаснила поднесцима од 31.5.2024. године и 25.9.2024. године и одговорила на све изнете примедбе туженог, те по налажењу Апелационог суда не стоје наводи жалбе да је у поступку доношења побијане пресуде повређено начело једнакости странака и да је туженом ускраћено право на расправљање пред судом.

Неосновани су жалбени наводи туженог којима се указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП јер је нејасна, неразумљива и противречна себи и наведеним разлозима. Наиме, првостепени суд дао је разлоге који су засновани на правилном чињеничном утврђењу који су јасни и довољни да одговоре на суштинске аспекте чињенично-правног закључка првостепеног суда о основаности тужбеног захтева тужиле. С тим у вези, побијана пресуда је разумљива, садржи разлоге о битним чињеницама који су јасни и сагласни изведеним доказима те нема противречности између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, и самих тих исправа и изведених доказа.

Жалбеним наводима туженог да је првостепени суд прихватио налаз и мишљење комисије судских вештака а одбио предлог за саслушање туженог као странке и сведока тестаментна на околност какво је било здравствено стање ВВ у кућним условима, да је тужени бринуо о ВВ, помагао јој и пазио у свакодневним пословима заправо се указује да је побијана одлука захваћена битном повредом поступка из члана 374 став 1 у вези члана 7 и 8 ЗПП а што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање. Наиме, одредбом члана 228 Закона о парничном поступку прописано је да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којима оспорава наводе и доказе противне стране. Из цитиране законске одредбе произлази да странке саме бирају између законом прописаних доказних средстава којим доказним средствима ће доказати своје тврдње, односно оповргнути наводе противника, а првостепени суд је, у складу са овлашћењима из члана 229 став 2 Закона о парничном поступку, одлучио које ће доказе извести ради утврђења битних чињеница и на основу спроведеног доказног поступка и правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања је донео побијану одлуку. Наиме, како то правилно закључује и првостепени суд, извођење доказа саслушањем парничних странака и сведока тестаментна у конкретном случају је било сувишно с обзиром да је предмет тужбеног захтева поништај завештања покојне ВВ због њене неспособности за расуђивање у тренутку сачињавања завештања, на коју околност је првостепени суд извео доказ вештачењем од стране комисије судских вештака неуропсихијатара и на основу датог налаза у конкретном случају чињенично стање од значаја за одлучивање у овој правној ствари је довољно расправљено због чега је правилно првостепени суд саслушање туженог и сведока тестаментна одбио као неосновано. Наиме првостепени суд је у складу са овлашћењем из члана 315 став 2 Закона о парничном поступку одбио доказне предлоге које не сматра важним за одлуку и у датом образложењу навео правилне разлоге за одбијање тих доказних предлога.

Жалбеним наводима туженог којима се оспорава утврђено чињенично стање и излаже сопствено виђење спорног материјално-правног односа понављањем навода који су били истицани током првостепеног поступка и које је првостепени суд правилно

ценио, не доводи се у сумњу законитост и правилност побијане пресуде с обзиром да тужени на свој начин интерпретира чињенично стање понављањем навода које је истицао током целог првостепеног поступка. У смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане и на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи формалним правилима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно а потом и све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичког закључивања, општепознатим чињеницама и оним што је животно прихватљиво. Овом одредбом је у ствари установљено начело слободне оцене доказа које подразумева одсуство законом утврђених правила о избору доказа и њиховом рангирању према доказној снази и суду је препуштено да изврши њихову савесну и брижљиву оцену и да према специфичностима конкретног случаја и резултатима конкретног истраживања слободно и без формалних ограничења цени изведене доказе и формира своје уверење о доказима, доказаним односно недоказаним чињеницама. Следом изнетог, неосновано се жалбеним наводима туженог указује да је првостепени суд прекорачио начело слободног судијског уверења и да је на основу слободоумљивог, пристрасног и арбитрарног приступа одлучивао о постављеном тужбеном захтеву јер је, супротно оваквим жалбеним наводима, према налажењу другостепеног суда првостепени суд извео доказе од значаја за одлучивање у овој правној ствари, и на основу правилне оцене изведених доказа дао је јасне и потпуне разлоге за своју одлуку коју у свему прихвата и овај суд као другостепени.

Цењени су и жалбени наводи туженог којима се оспорава налаз и мишљење комисије судских вештака неуропсихијатара и приложена медицинска документација, али је овај суд нашао да су такви жалбени наводи неосновани, јер је како је то правилно закључио првостепени суд комисија судских вештака дала налаз и мишљење које је и по налажењу овог суда јасан, аргументован, објективан, при чему је комисија судских вештака одговорила и на све примедбе туженог а свој налаз и мишљење засновала на медицинској документацији која је такође поуздана и детаљна а истинитост наведеног у медицинској документацији се не може довести у питање паушалним и ничим доказаним наводима туженог. Вештачење у поступку у складу са чланом 259 Закона о парничном поступку треба да послужи томе да се спорне чињенице разјасне и расправе на начин који ће бити заснован на конкретним показатељима и мерилима, а ради поуздане оцене о спорном питању ако је потребно стручно знање којим суд не располаже, па како је током првостепеног поступка комисија судских вештака из области неуропсихијатрије у свом налазу јасно навела да сада покојна ВВ у време потписивања завештања није била способна за расуђивање и самостално доношење одлуке односно није имала тестаторску способност, по оцени Апелационог суда, правилно је првостепени суд закључио да је дати налаз комисије судских вештака у свему правилан и базиран на знању из области за коју се вештачи.

Жалбени наводи туженог којима указује да је био упућен у здравствено стање покојне ВВ, да иста није била неспособна за расуђивање, да је водио бригу о њој као и жалбени наводи којима се указује на лош однос тужиле према покојној ВВ, без утицаја су на одлучивање у овој правној ствари те се истима не може довести у сумњу правилност и законитост побијане одлуке у ожалбеном делу.

Другостепени суд је имао у виду и остале жалбене наводе туженог, али их посебно не образлаже сходно овлашћењу из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога на основу члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Првостепени суд је, супротно жалбеним наводима тужиље и паушалним жалбеним наводима туженог, приликом одлучивања који ће се трошкови надокнадити тужиљи, узео у обзир управо оне трошкове који су заиста били потребни ради вођења парнице, водећи рачуна како о критеријуму везаном за успех у спору, тако и о критеријуму нужности, те структури и висини конкретних трошкова а у складу са одређеним захтевом. Стога је потврђена је и одлука о трошковима поступка применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку јер је иста донета правилном применом одредби члана 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, а висина трошкова је правилно обрачуната на основу важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе важеће у време пресуђења, па је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Како тужиља и тужени нису упели са жалбом, при чему тужени није ни определио трошкове другостепеног поступка које потражује у смислу одредбе члана 163 став 2 Закона о парничном поступку, то је захтев парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен, па је одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде сагласно одредби члана 165 Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**